

Remissvar
Justitiedepartementet

Dnr
Ju2024/01907

En översyn av 23 kap. brottsbalken (SOU 2024:55)

Sveriges Lärare har inbjudits att svara på rubricerad remiss. Förbundet yttrar sig kring de delar som har konsekvenser för förbundets medlemmar.

Övergripande synpunkter

Sveriges Lärare avstyrker förslaget till lag om uppgiftsskyldighet för viss personal inom skolväsendet. Vi befarar att den föreslagna lagen kan skada lärarnas förtroendeskapande arbete med eleverna. Det riskerar i sig att bli kontraproduktivt. Uppgiftsskyldigheten skulle också medföra att lärarna och studie- och yrkesvägledarna får en delvis ny och främmande roll i brottsbekämpningen. Sveriges Lärare motsätter sig en sådan rollförskjutning. Vidare väcker den föreslagna uppgiftsskyldigheten vissa frågor rörande tillämpningen.

Sveriges Lärare är av uppfattningen att skolväsendets främsta roll i brottsbekämpningen är att verka främjande och förebyggande. En lyckad skolgång är en skyddsfaktor som förhindrar att barn och ungdomar hamnar i kriminella sammanhang. Att elever kan utveckla tillitsfulla relationer med lärare, studie- och yrkesvägledare, personal inom elevhälsan och andra vuxna i skolan är i sig en brottsförebyggande insats. Därutöver är lärare och andra som arbetar i skolväsendet redan mycket hårt belastade. Mot den bakgrunden bör skolväsendets fokus och resurser inte riktas mot arbetsuppgifter som primärt åligger andra myndigheter. En sådan utveckling gynnar varken de enskilda eleverna eller samhället i stort.

Sveriges Lärares synpunkter och medskick

9.3 Frivilligt tillbakaträdande genom anmälan till myndighet

Även om det framstår som befogat med en särskild ansvarsfrihetsbestämmelse invänder Sveriges Lärare mot att lärare eller övrig personal inom skolväsendet inkluderas i mottagarkretsen när det kommer till avslöjanden om planerade brott. Relationsbyggandet mellan lärare och elever är av central betydelse i läraryrket och starkt förknippat med lärares förtroendeskapande arbete. Även om förslaget bygger på att det från gärningspersonens sida ska röra sig om ett frivilligt avslöjande, som i grunden syftar till att hjälpa barn och ungdomar, finns det en risk att signalvärdet uppfattas på ett annat sätt. Sveriges Lärare befarar att lärarna kan komma att uppfattas som brottsbekämpningens förlängda arm, vilket skulle skada den förtroendefulla relationen med eleverna.

Enligt utredningens förslag ska det åligga skolor som får information om en brottsplan att omedelbart vidareförmedla informationen. I betänkandet förekommer skrivningar om att den unge lämnat *tillräckligt* med information till någon i den utpekade mottagarkretsen. Vidare framgår det att avslöjandet måste ge den information som krävs för att brottet ska kunna förhindras. I realiteten är det möjligt att en elev säger a men inte b. Under sådana förhållanden

uppfattar Sveriges Lärare det som att lärare och övrig personal inom skolväsendet inte är skyldiga att ställa några följdfrågor till eleven. Vidare är det tänkbart att informationen som lämnas är knapphändig. En fråga som inställer sig är när det i så fall kan finnas en skyldighet att föra informationen vidare. Som vi ser det kan den omedelbara skyldigheten att vidareförmedla information alltså ge upphov till flera gränsdragningsproblem. Under den fortsatta beredningen skulle det därför vara önskvärt med ett utvecklat och klargörande resonemang i de mer diffusa fallen.

9.4 Sekretessen mellan myndigheter behöver kunna brytas

Sveriges Lärare noterar att uppgiftsskyldigheten endast blir aktuell i de fall personen som lämnar uppgifterna vill att de ska lämnas vidare. Denna utgångspunkt är i grunden bra men även här kan det finnas utrymme för en gråzon. Hur förhåller det sig vid tvekan eller osäkerhet hos informationsmottagaren? Kan lärare och övrig personal inom skolväsendet i så fall presumera att samtycke från eleven saknas eller finns det skäl för mottagaren att utreda den saken närmare?

12 Konsekvensanalys

I likhet med utredningen är Sveriges Lärare av uppfattningen att förslagen kommer att medföra ett behov av information och utbildningsinsatser. Detta är sannolikt åtgärder som kommer att krävas löpande.

Stockholm, 19 december 2024
Sveriges Lärare

Anna Olskog

Anna Olskog
Förbundsordförande

Hannah Edström
Förbundsjurist